

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmän studieplan i retorik

Fastställd av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2016-06-09

Innehållsförteckning

1. Mål för utbildningen	3
2. Behörighet och förkunskapskrav	3
2.1 Grundläggande behörighet	4
2.2. Särskild behörighet	4
3. Antagning och urval	4
3.1 Information och utlysning	4
3.2. Antagning	4
3.3. Urval	5
4. Utbildningens innehåll och uppläggnig	5
4.1. Utbildningens uppläggnig	5
4.2.Handledning	6
4.3 Individuell studieplan	6
5. Kurser	6
5.1 Seminarier	7
5.2 Kunskapsprov	7
5.3 Tillgodoräknande	7
6. Avhandling och disputation	8
6.1. Avhandling	8
6.2. Disputation	8
6.3. Licentiatseminarium	9
7. Examen	9
8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	9
9. Övriga anvisningar	9

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i retorik

Beslut

Studieplanen är fastställd av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2016-06-09 att gälla fr. o. m. 2016-06-09.

1. Mål för utbildningen

För doktorexamen och licentiatexamen ska, enligt Högskoleförordningens examensordning (HF Bil. 2), doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av retorik samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av ämnet retorik,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i retorik i synnerhet,
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser och frågeställningar,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar och att granska och värdera forskning,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i så väl nationella som internationella sammanhang i tal och skrift presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forsknings-etiska bedömningar,
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dessa mål uppnås genom kursstudier, avhandlingsarbete, aktivt deltagande i seminarieverksamhet, medverkan i vetenskapssamhället i form av exempelvis publikationer, konferensdeltagande och genom att kontinuerligt informera sig om aktuell forskning inom för avhandlingen relevant delområde av retorik

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan

förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr. AFUU 2 §, RFUU 4 §, SFS 2010:1064, HF 7 kap 35 §).

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap 39 §). Beslut om undantag från krav på grundläggande behörighet fattas av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden (AFUU 2 §).

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet krävs att den sökande uppfyller fordringarna för examen på avancerad nivå (magister eller master) med ämnet retorik som huvudområde. Särskild behörighet har också den som i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

3.1 Information och utlysning

Utlisning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på Uppsala universitets webbplats <http://www.uu.se> och på institutionens webbplats www.littvet.uu.se minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, former för utannonsering av platser i forskarutbildningen, de handlingar som ska bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

En avhandlingsplan ska bifogas ansökan. Den ska innehålla en preliminär avhandlingstitel, problemformulering, ämnesavgränsning, presentation av material, teori och metod, forskningsöversikt (även gällande eventuell pågående forskning) och en preliminär arbetsplan för de fyra år utbildningen omfattar.

Ansökningsförfarandet presenteras utförligare i dokumentet ”Att söka till forskarutbildningen i retorik”, på institutionens hemsida, www.littvet.uu.se/digitalAssets/36/36056_ansokan-forskarutbildning-retorik.pdf.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker öppet och i konkurrens. Utlisning av lediga platser i fakultetens forskarutbildningsämnen sker vid högst två tillfällen per år och annonseras i möjligaste mån gemensamt. Ansökan om antagning ska göras elektroniskt via universitetets webbplats.

Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå bara anta sökande för vilka det finns en plan för studiefinansiering under hela utbildningstiden, normalt genom anställning som doktorand. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen. (Jfr. SFS 2006: 1053, HF 7 kap 36 §.)

Historisk-filosofiska fakultetsnämnden har delegerat till institutionsstyrelsen vid Litteraturvetenskapliga institutionen att efter samråd med institutionens forskarutbildningsnämnd besluta om antagning till fakultetsfinansierad forskarutbildning med doktorsexamen som slutmål.

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och baseras på följande bedömningsgrunder:

- tidigare studieresultat och andra meriter
- kvaliteten på det föreslagna projektet
- självständighet och originalitet
- möjligheten att genomföra projektet på den tid som står till buds
- förmågan att uttrycka sig effektivt och klart i skriftlig form

Hänsyn kan komma att tas till tillgången på handledning inom särskilda ämnesområden.

Undervisningsspråket på kurser och seminarier är i regel svenska. För att genomgå utbildningen krävs mycket goda kunskaper i svenska (eller danska/norska) och engelska.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande (jfr. SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §).

Uppsala universitet värdesätter de kvaliteter som jämn könsfördelning och mångfald tillför verksamheten. Vi uppmuntrar mångfald ifråga om t ex kön, etnicitet, livserfarenhet och funktionalitet.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen ska omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som ska avslutas med doktorsexamen kan, om denna så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

En sökande kan i undantagsfall, om denna så önskar och fakultetsnämnden bedömer det som lämpligt, bli antagen till utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen.

Utbildning i retorik som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudier och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en doktorsavhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

Utbildning i retorik som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudier och består av en kursdel om 30 högskolepoäng och en licentiatuppsats motsvarande 90 högskolepoäng.

Undervisning meddelas – i mån av resurser – i form av föreläsningar och seminarier. Därtill kommer handledning, enskild eller i grupp.

Kursläsningen och avhandlingsarbetet ska bedrivas parallellt. Doktoranden ska tidigt påbörja sitt avhandlingsarbete. Detta arbete avrapporteras normalt vid institutionens seminarier. Handledarna ska med sina doktorander fortlöpande diskutera hur utbildningen fortskrider.

Den universitetspedagogiska kurs som erbjuds vid fakulteten kan tillgodoräknas 1) som en kurs inom forskarutbildningen (7,5 hp), 2) som en del av administrativ tjänstgöring, eller 3) i form av förlängning av den finansierade studietiden.

4.2.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. Minst en av handledarna ska vara anställd vid institutionen. Handledarna ska ha doktorsexamen/motsv. Minst en av dem ska vara docentkompetent och fungera som examinator vid examination av kurser inom utbildningen (jfr UFV 2006/1135, 1§ AFUU). I särskilda fall kan ytterligare en extern (biträdande) handledare anlitas.

Doktoranden har rätt till handledning under fyra år, så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska kunna byta handledare (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 28 §).

Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Handledningens omfattning och karaktär regleras i fakultetens riktlinjer och planeras fortlöpande i den individuella studieplanen (se nedan under avsnitt 4.3.).

4.3 Individuell studieplan

För varje doktorand ska upprättas en individuell studieplan. På delegation av fakultetsnämnden ska den fastställas av institutionens prefekt, efter samråd med doktoranden och dennas handledare.

Den individuella studieplanen ska innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (d.v.s. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen under hela utbildningstiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp av doktorand och handledare minst en gång per år. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. I Högskoleförordningen (HF 6 kap 29 §) ges exempel på vad som kan utgöra särskilda skäl. Innan en ändring görs ska doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, huvudhandledaren och prefekt ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr. SFS 2010:1064, HF 6 kap 29 §).

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats. För rutiner gällande uppföljning av individuell studieplan, se också Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26.

5. Kurser

Utbildningen på forskarnivå i retorik består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng.

Kurser för filosofi doktorsexamen

1. Fakultetsgemensam kurs ”Professional Training in the Arts and Humanities”, 7,5 hp. Kursen ges på engelska och undervisas av lärare från fakulteten samt inbjudna gästföreläsare. Studenten läser kursen under sitt första år i forskarutbildningen, om inga särskilda skäl föreligger.
2. Forskarseminarier, 7,5 hp

3. Fördjupningskurs i retorikvetenskaplig teori och metod, 7,5 hp
4. Retorikhistorisk specialkurs, 7,5 hp
Kursen ägnas fördjupade studier av en epok, ett författar-/retorskap eller en specifik historisk retorisk situation.
- 5–8. Valfria kurser, 30 hp
Fördjupningskurser på valfritt retorikvetenskapligt område. Kurserna kan ha inriktning mot avhandlingens ämnesområde. I examen kan universitetets centralt anordnade pedagogiska kurs för universitetslärare ingå, eventuellt med kompletteringar för uppnående av en arbetsinsats motsvarande 7,5 högskolepoäng.

Kurserna 1–4 är obligatoriska. Kurs 1 ges på engelska och undervisas av lärare från fakulteten samt inbjudna gästföreläsare. Tonvikten i kursen är genomgående på professionen: att doktorera inom historisk-filosofisk fakultet är att utbilda sig till forskare inom vetenskapsområdet humaniora. Studenter läser kursen under sitt första år i forskarutbildningen, om inga särskilda skäl föreligger. Kurs 2 fullgörs under första hälften av utbildningen genom aktivt deltagande i seminarierna (4 terminer heltid). Närvarokravet för kurs 2 är samtliga seminarier i ämnet (dvs. obligatorisk närvaro). För kurserna 3–8 gäller att motsvarande stoff kan anses ha inhämtats genom studier av kurserna på masternivå eller motsvarande kurs vid annan institution. Beslut om detta fattas av examinator efter ansökan från doktoranden. Beslutet kan antingen ske i form av tillgodoräknande eller i form av en ekvivalering (vilket innebär att kursinnehållet anses inhämtat, men inga kurspoäng för detta räknas inom forskarutbildningen).

Examinator har rätt att besluta att en doktorand under utbildningen får läsa en eller flera kurser vid annan institution. Beslut om godkännande/tillgodoräknande av kurs fattas av examinator efter ansökan från doktoranden.

Kurser för filosofie licentiatexamen

I examen ska ingå kurser enligt ovan omfattande 30 högskolepoäng, varav minst en av kurserna i retorisk teori och metodik och minst en av de retorikhistoriska specialkurserna.

Handledarna och doktoranden planerar gemensamt i vilken ordning och på vilket sätt kurserna ska genomföras.

5.1 Seminarier

De studerande förväntas kontinuerligt och aktivt delta i institutionens forskarseminarier i retorik. I utbildningen ingår att doktoranden inom dessa seminarier fullgör uppdrag som opponenter, inledare el. dyl.

5.2 Kunskapsprov

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå avslutas med skriftligt eller muntligt prov. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget ska bestämmas av en av institutionen utsedd examinator.

5.3 Tillgodoräknande

Doktorand kan läsa kurser vid annan högskoleenhet och har i vissa fall rätt att tillgodoräkna sig dessa eller del av dessa efter överenskommelse med handledare.

Sökande med masterexamen eller utbildning som överskrider den grundläggande och den särskilda behörigheten kan ansöka om tillgodoräknande av kurser inom utbildningen.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen ska antingen utformas som en monografi, d.v.s. ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk, eller som en sammanläggningsavhandling, innehållande vetenskapliga artiklar (normalt minst fyra), vilka doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person. Vid eventuellt samförfattarskap måste doktorandens enskilda insats kunna urskiljas och prövas mot examensordningen (6 § AFUU). Sammanläggningsavhandlingens delstudier och resultat sammanfattas i en så kallad kappa. Av kappan ska framgå hur delstudierna tillsammans uppfyller examensordningen, att ett enhetligt forskningsproblem har behandlats samt författarens självständiga forskarroll.

Ämnet för avhandlingen och avhandlingens språk bestäms tillsammans med handledarna. Till varje avhandling ska fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat (*abstract*).

Avhandlingsmanuskripten ska läggas fram vid ett eller flera forskningsseminarier eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Anslag av statsmedel till tryckning av doktorsavhandling utgår enligt av fakultetsnämnden bestämda regler.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatavhandlingar.

6.2. Disputation

Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Tidpunkten ska emellertid vara inom terminstid. Beslut om disputation på annan ort fattas av rektor efter särskild anhållan.

Doktoranden ombesörjer själv, i samförstånd med institutionen och handledaren, bokning av disputationslokalen.

Disputationen ska tillkännages i god tid (minst tre veckor i förväg) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns synnerliga skäl (jfr. UFV 2009/1993, 9 § RFUU). Perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti får inte räknas in i tillgänglighetsperioden. De så kallade spikbladen ska således publiceras digitalt, men kan också anslås på anvisad plats. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av kappan.

Avhandlingen ska under minst tre veckor före disputationen finnas tillgänglig i det antal exemplar som behövs för att möjliggöra en tillfredsställande granskning av avhandlingen före disputationen (se Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26). Därutöver ansvarar institutionerna för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, samt opponent och ansvarar för att avhandlingar finns för granskning/distribution vid disputationen.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Vid disputationen ska det finnas en opponent. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på blankett som kan hämtas på fakultetens webbplats. Blanketten ska fyllas i på dator (inte för hand) och ska undertecknas av studierektor för forskarutbildningen innan den skickas in.

Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i beslutet. Detsamma gäller huvudhandledaren.

Normalt består en betygsnämnd av tre ledamöter med minst docentkompetens, varav en ska väljas till ordförande. Minst en ledamot ska vara från annat lärosäte och högst en ledamot får vara från den egna institutionen. Vidare bör båda könen vara representerade. I särskilda fall kan fakultetsnämnden besluta att betygsnämnden ska bestå av fem ledamöter. Nämnden ska utse ordförande inom sig.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd ska inte anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan beslutshandling, dock inte i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng ska i normalfallet vara avklarade innan disputation äger rum.

6.3. Licentiatseminarium

Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska innehållet i avhandlingen samt försvaret av den bedömas. Extern opponent och en särskild betygsnämnd/examinator utses av institutionsstyrelsen eller prefekt. Tid och plats för seminariet beslutas av prefekten.

Avhandlingen ska före seminariet vara tillgänglig på institutionen under minst tre veckor. Meddelande om avhandlingen ska vara anslaget på institutionen under motsvarande tid samt bekantgöras för övriga ämnesinstitutioner i landet. Bekantgörandet kan ske genom utannonsering i institutionens publicerade program för de högre seminarierna. Ett exemplar av avhandlingen ska arkiveras genom institutionens försorg och förtecknas i institutionens diarium över ventilerade avhandlingar.

Alla kurspoäng för licentiatexamen ska i normalfallet vara avklarade innan seminariet äger rum.

7. Examen

Doktorsexamen i retorik uppnås efter att doktoranden har fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet retorik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng i retorik och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatavhandling som godkänts av examinator.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till Examensenheten.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan trädde i kraft 2016-06-09. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till utbildning på forskarnivå efter 2016-06-09. Doktorander som antagits före detta datum kan välja att antingen följa tidigare gällande studieplan eller övergå till den föreliggande.

9. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser och förekommande riktlinjer om forskarutbildning framgår av:

- Högskoleförordningen, kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen).

- Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFUU), UFV 2012/2057
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RFUU), UFV 2009/1993
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2015/26